

The Survey on the Effects of Educational and Occupational Status of Parents in the Academic Achievement of Dentistry Students at University of Medical Sciences of Yazd in Academic Year 2014-2015

Masud Mohammadi^{1*}, Masud Mirzaei², Hosseini Ali Tavakoli³, Seyed Hossein Tabatabaee³,
Hossein Aghili⁴, Hamid Bidbozorg⁵, Hadis Barai⁶

¹Department of Social Medicine, Faculty of Medicine, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran

²Department of Epidemiology, School of Health, ShahidSadoughi University of Medical Sciences and Health Services, Yazd, Iran

³Department of Oral & Maxillofacial Patology, School of Dentistry, ShahidSadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

⁴Department of Orthodontics, School of Dentistry, ShahidSadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

⁵Department of Dentistry, ShahidSadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

⁶Department of Epidemiology, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran

Abstract

Introduction: Students' educational status is an important issue in academical training. Students' educational status can be improved by determining the effective causes. The current study aimed to determine the effect of parents' educational and occupational status of students' educational success in the school of dentistry in Yazd university of medical sciences.

Materials and Methods: The Discriptive-Analytical study was implemented among 217 students from Shahid Sadoughi Faculty of Dentistry of Yazd in 2014 using the census method. All students with a GPA equal to or over 15 were considered as successful students and those with an average less than 14 as unsuccessful students in academic achievements. Data were collected using a questionnaire and then they were then analyzed using the SPSS 17 software and Chi-Square test.

Results: In the present study, there were significant differences between two groups of students ($P < 0.05$) in terms of personal characteristics such as employment status, mother's education, and academic achievement while there were no significant differences between two groups in education and occupation of father and mother's job in their academic success.

Discussion and Conclusion: The results of this study indicate that it can be expected to have better success in students' academic achievement in education by enhancing the parents' career and education.

Keywords: Academic achievement, Parental, Employment status, Educational status, Dental students

*(Corresponding author) Masoud Mohammadi, Department of Social Medicine, Faculty of Medicine, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran. Email: Masoud.mohammadi1989@yahoo.com

بررسی تأثیر وضعیت تحصیلی و شغلی والدین در موفقیت تحصیلی دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

مسعود محمدی^{۱*}، مسعود میرزایی^۲، علی توکلی حسینی^۳، سید حسین طباطبایی^۳، حسین عقیلی^۴، حمید بیدزرگ^۵، حدیث براتی^۶

^۱ گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۲ گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ایران

^۳ گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

^۴ بخش ارتودنتیکس، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

^۵ گروه دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

^۶ گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران

چکیده

مقدمه: وضعیت تحصیلی دانشجویان یک مسئله مهم در امور آموزشی می باشد که می توان با مشخص کردن علل مؤثر در آن اقداماتی به منظور اصلاح وضعیت دانشجویان به اجرا در آورد. مطالعه حاضر با هدف تعیین اثر وضعیت تحصیلی و شغلی والدین بر موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه توصیفی - تحلیلی در بین ۲۱۷ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ به روش سرشماری صورت گرفت. دانشجویانی که دارای معدل مساوی و بالای ۱۵ بودند به عنوان دانشجویان موفق و معدل کمتر از ۱۴ به عنوان دانشجویان ناموفق در پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷ و آزمون آماری Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: در این پژوهش بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات فردی مثل وضعیت اشتغال و تحصیلات مادر با پیشرفت تحصیلی اختلاف معنادار مشاهده شد ($P < 0/05$)، در حالی که بین دو گروه در متغیرهای تحصیلات و شغل پدر و شغل مادر با موفقیت تحصیلی آنان اختلاف معناداری وجود نداشت.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد با بهبود وضعیت شغلی و تحصیلی والدین می توان انتظار داشت موفقیت تحصیلی بیشتری را در دانشجویان شاهد باشیم.

کلمات کلیدی: موفقیت تحصیلی، والدین، وضعیت شغلی، وضعیت تحصیلی، دانشجویان دندانپزشکی

مقدمه

با مشخص کردن پیشرفت و عدم پیشرفت تحصیلی دانشجویان و علل مؤثر در آن ها اقداماتی به منظور اصلاح وضعیت دانشجویان به اجرا در آورد. از آن جا که نیروی انسانی ارزنده ترین سرمایه هر کشور است، پیشرفت و بالندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هر کشور در گرو تربیت نیروی متخصص و نهایتاً رشد علمی و افزایش سطح آگاهی افراد آن جامعه خواهد بود. رسالت اصلی نظام های

وضعیت تحصیلی دانشجویان به دو جنبه ی پیشرفت و افت تحصیلی وی اطلاق می شود (۱) پیشرفت تحصیلی موفقیت در اتمام دوره تحصیلات و افت تحصیلی ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره تحصیلات رسمی است (۲). وضعیت تحصیلی دانشجویان یک مسئله مهم در امور آموزشی می باشد که می توان

* (نویسنده مسئول) مسعود محمدی، گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران
آدرس الکترونیکی: Masoud.mohammadi1989@yahoo.com

مدون برآمده و یا آن‌ها را در موعد مقرر انجام دهند. ارقام مربوط به شکست و عدم موفقیت تحصیلی به راستی هشدار دهنده است و حاکی از اهمیت موضوع و لزوم انجام تحقیقات در این زمینه است لذا این مطالعه با هدف تعیین تأیید یکی از عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی یعنی وضعیت شغلی و تحصیلی در دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد طراحی شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی - تحلیلی در بین ۲۱۷ نفر از دانشجویان دوره بالینی دندانپزشکی عمومی دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ که به روش سرشماری انتخاب شده بودند، انجام شد. معیار ورود به مطالعه گذراندن مشغولیت به تحصیل در دوره بالینی در زمان پژوهش در این دانشکده، در نظر گرفته شد. با استفاده از معدل نمره دروس تئوری و عملی موفقیت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت که تمامی دانشجویانی که معدل ۱۵ و بالاتر در دروس تئوری و عملی داشتند، دانشجویان موفق و دانشجویانی که معدل کمتر از ۱۴ داشتند، دانشجویان ناموفق در پیشرفت تحصیلی محسوب گردیدند و معدل ۱۵-۱۴ فاصله آماری خنثی در نظر گرفته شد.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده گردید. این پرسشنامه شامل دو بخش: ۱. اطلاعات دموگرافیک افراد مورد مطالعه (سن، جنسیت، وضعیت تأهل، وضعیت سکونت، محل سکونت فعلی، اشتغال، میزان تحصیلات والدین و درآمد خانواده) و ۲. اطلاعات تحصیلی (معدل دیپلم، رتبه کشوری در کنکور، مشروطیت تحصیلی در دانشگاه)، بود. پرسشنامه به صورت حضوری در اختیار جامعه هدف قرار گرفته و پس از گردآوری، داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۷ و آزمون آماری Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

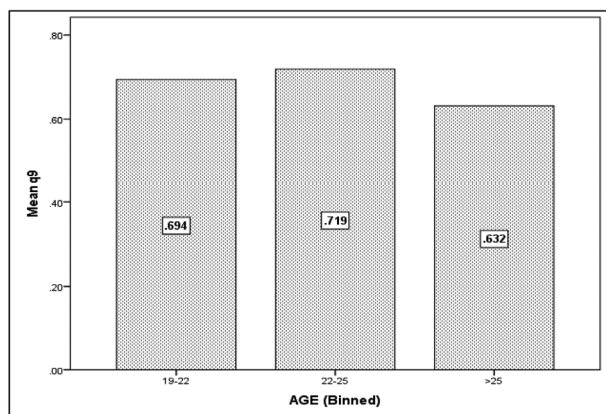
یافته‌ها

در مطالعه حاضر از ۲۱۷ پرسشنامه توزیع شده، که پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص در نهایت ۲۰۰ پرسشنامه تکمیل شد که پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها شامل ۸۳ مرد (۴۱/۵ درصد) و ۱۱۷ زن (۵۸/۵ درصد) بود با میانگین سنی ۲۵/۰۹±۲۵.

آموزشی، تربیت نیروی انسانی لازم برای این رشد و پیشرفت به شمار می‌رود و دانشگاه به‌عنوان مهم‌ترین پایگاه علمی پرورش نیروی متخصص، آگاه و باتجربه، نقش بسیار مهمی در این میان ایفا می‌کند. نظام تعلیم و تربیت از جمله نظام آموزش عالی، همواره با محدودیت‌ها و تنگناهایی مواجه بوده است که عدم توفیق بخشی از دانشجویان در بهره‌گیری از امکانات آموزشی و در نتیجه عدم پیشرفت تحصیلی رضایت بخش یکی از تنگناهاست، که باید مورد بررسی مستمر قرار گیرد. یکی از بحران‌های بزرگ نظام آموزشی در کشورهای مختلف، به‌ویژه کشورهای جهان سوم، مساله شکست و عدم موفقیت تحصیلی است که از دیر باز مورد توجه مسئولان آموزشی بوده است و امروزه نیز از مهم‌ترین مسائل آموزش و پرورش به شمار می‌رود. بسیاری از مریبان، جامعه شناسان و روانشناسان بر حسب دیدگاه‌های خاص خود به این مساله نگرسته‌اند و تعاریف گوناگونی نیز از ارائه داده‌اند که وجه مشترک همه آن‌ها، ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره تحصیلات رسمی است (۲). سازمان یونسکو مفهوم شکست و عدم موفقیت تحصیلی را به تکرار پایه، ترک تحصیلی زودرس و کاهش کیفیت آموزشی و تحصیلی افراد نسبت می‌دهد (۳).

عوامل بسیاری می‌توانند در شکست و عدم موفقیت تحصیلی دخیل باشند از جمله: جنس، سن، وضعیت تأهل، وضعیت اشتغال دانشجوی، محل سکونت، محل اقامت، رشته تحصیلی و مقطع آن، میزان علاقه‌مندی به رشته تحصیلی، وضعیت اقتصادی خانواده، میانگین تعداد ساعات مطالعه، مدت زمان فاصله بین دبیرستان و ورود به دانشگاه و مشکلات روحی و عاطفی که هر یک به نوبه خود تأثیری در روند پیشرفت تحصیلی دانشجو خواهد داشت. مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام شده حاکی از آن است که بروز شکست و عدم موفقیت تحصیلی برابر با ۰/۰۴ یا ۴ در ۱۰۰ نفر دانشجو می‌باشد. بیشترین میزان شکست و عدم موفقیت تحصیلی مربوط به دانشجویان رشته‌های علوم آزمایشگاهی، مامایی و پزشکی بوده است. همچنین در مورد عوامل شخصی مهم‌ترین مساله شخصی در افراد مبتلا به شکست و عدم موفقیت تحصیلی عوامل روحی و عاطفی دانشجو برآورد شده است (۴).

بر پایه مطالعات انجام شده این مشکل هر ساله در حال افزایش بوده و بسیاری از دانشجویان نمی‌توانند از عهده محتوای آموزشی

نمودار ۱- درصد موفقیت تحصیلی در سه گروه سنی ۱۹-۲۲، ۲۲-۲۵، و بزرگ‌تر از ۲۵ در بین دانشجویان دانشکده دندانپزشکی

آزمون آماری مشخص شد که درصد موفقیت تحصیلی بین این سه گروه متفاوت نیست و تفاوت معناداری یافت نشد ($P > .05$). نمودار ۲ درصد موفقیت تحصیلی بر حسب شغل پدر را نشان می‌دهد که برای سه گروه با شغل پدر بیکار، کارمند و شغل آزاد به ترتیب ۵۰، ۷۳ و ۶۵ درصد بدست آمده با انجام آزمون آماری مشخص شد که تفاوت معناداری بین موفقیت این سه گروه وجود ندارد. درصد موفقیت تحصیلی بر حسب شغل مادر نیز نشان می‌دهد که مادران دانشجویانی که خانه‌دار و شاغل بودند به ترتیب ۶۹ و ۷۱

در این مطالعه از تعداد کل پرسشنامه‌های پر شده ۱۴۰ نفر (۷۰ درصد) موفق و ۸۰ نفر (۳۰ درصد) ناموفق در امر تحصیل شناخته شدند. درصد موفقیت تحصیلی بر حسب جنس در بین دانشجویان دانشکده دندانپزشکی نشان می‌دهد که این میزان برای زنان ۸۱٪ و برای مردان ۵۴٪ بدست آمد. با انجام آزمون آماری مشخص شد که درصد موفقیت تحصیلی بین دو گروه جنسی از نظر درصد موفقیت تحصیلی با هم اختلاف معناداری وجود داشت ($P < .001$). در جدول ۱ وضعیت شغلی و تحصیلی والدین دانشجویان گزارش گردید که بر این اساس در دانشجویان ناموفق ۷۹ نفر (۶۵/۸٪) و در دانشجویان موفق ۱۸۸ نفر (۶۶/۱٪) دارای والدین شاغل بودند، بر اساس نتایج دیگر در این جدول بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات فردی مثل وضعیت تحصیلات مادر با پیشرفت تحصیلی اختلاف معنادار مشاهده شد ($P < .05$)، در حالی که بین دو گروه در متغیرهای تحصیلات و شغل پدر و شغل مادر با موفقیت تحصیلی آنان اختلاف معناداری وجود نداشت.

در نمودار یک که بیان کننده درصد موفقیت تحصیلی بر حسب گروه‌های سنی می‌باشد، در سه گروه سنی ۱۹-۲۲، ۲۲-۲۵، و بزرگ‌تر از ۲۵ به ترتیب ۶۹، ۷۱ و ۶۳ درصد بدست آمد که با انجام

جدول ۱- وضعیت شغلی و تحصیلی والدین دانشجویان موفق و ناموفق از لحاظ موفقیت تحصیلی

P-value	دانشجویان موفق		دانشجویان ناموفق		مشخصات شغلی و تحصیلی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
.0001	۶۶/۱	۱۸۸	۶۵/۸	۷۹	شاغل
	۳۳/۹	۱۰۰	۳۴/۲	۴۱	غیر شاغل
.0393	۰/۷۱	۱	۱/۶۶	۱	بیکار
	۶۱/۴۲	۸۶	۵۱/۶۶	۳۱	کارمند
	۳۷/۵۸	۵۳	۴۶/۶۶	۲۸	آزاد
.0872	۶۵	۹۱	۶۶/۶۶	۴۰	خانه دار
	۳۵	۴۹	۴۴/۴۴	۲۰	شاغل
.0236	۵/۷۱	۸	۱۰	۶	زیر دیپلم
	۲۵/۷۱	۳۶	۴۴/۴۴	۲۰	دیپلم
	۶۸/۵۷	۹۶	۵۶/۶۶	۳۴	دانشگاهی
.0023	۱۴/۲۸	۲۰	۲۸/۳۳	۱۷	زیر دیپلم
	۲۷/۱۴	۳۸	۳۱/۶۶	۱۹	دیپلم
	۵۸/۵۷	۸۲	۴۰	۲۴	دانشگاهی

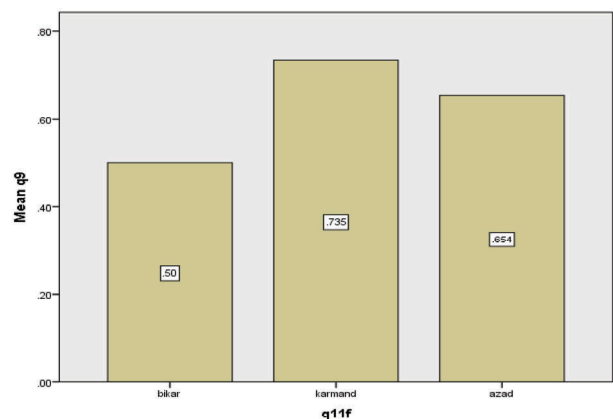
دبیرستان و دانشگاهی به ترتیب ۵۷، ۶۴ و ۷۳ درصد بدست آمد که اختلاف معناداری در درصد موفقیت این افراد مشاهده نشد (نمودار ۴).

بحث و نتیجه گیری

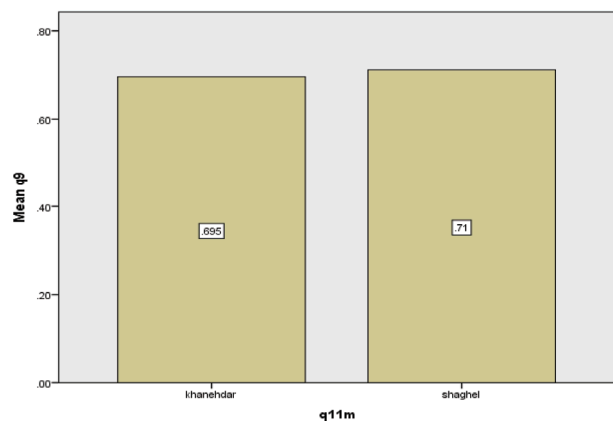
در این مطالعه که وضعیت شغلی و تحصیلی والدین دانشجویان گزارش گردید، نتایج نشان داد که بین دو گروه دانشجویان از نظر مشخصات فردی مثل وضعیت تحصیلات مادر با پیشرفت تحصیلی اختلاف معنادار مشاهده شد، در حالی که بین دو گروه در متغیرهای تحصیلات و شغل پدر و شغل مادر با موفقیت تحصیلی آنان اختلاف معناداری وجود نداشت، خزاعی و همکاران (۵) در مطالعه‌ای بیان کردند که بین دو گروه دانشجویان از نظر سن، جنس، سواد پدر و مادر اختلاف آماری معنادار وجود داشت که با مطالعه حاضر مشابهت‌هایی را نشان می‌دهد. مطالعه حاضر نشان داد که درصد موفقیت تحصیلی بر حسب شغل پدر تفاوت معناداری بین گروه‌های شغلی و موفقیت دانشجویان وجود ندارد، همچنین بر این اساس بر حسب شغل مادر برای دو گروه دانشجویان تفاوت معناداری بین دو گروه وجود ندارد و این در حالی است که موفقیت تحصیلی بر حسب میزان تحصیلات پدر برای سه گروه از دانشجویان در سطح زیر دبیرستان، دبیرستان، دانشگاهی تفاوت معناداری را در درصد موفقیت این افراد نمایش نداد، همچنین در دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق از نظر میزان تحصیلات پدر اختلاف آماری معنی‌داری مشاهده نشد اما تحصیلات مادر در موفقیت دانشجویان به‌طور معناداری اثر داشت، شاید دلیل آن کنترل و حساسیت بیشتر مادران نسبت به تحصیل فرزندانشان باشد. در مطالعه ده بزرگی و همکاران (۶) بیان گردید که میزان علاقه به پزشکی، انگیزه و سطح تحصیل والدین در دانشجویان موفق از دانشجویان ناموفق بالاتر بوده که با نتایج این مطالعه مشابه است، در مطالعه علیخانی و همکاران (۷) ارتباط معنی‌داری بین متغیرهای جنس، میزان تحصیلات والدین، شغل والدین و درآمد خانوادگی با افت و شکست تحصیلی دانشجویان وجود نداشت که با نتایج مطالعه حاضر تفاوت دارد که می‌تواند ناشی از محیط انجام پژوهش و دانشجویان آن باشد که شرایط متفاوتی را تجربه می‌کنند. در مطالعه چنگیزی آشتیانی و همکاران (۸) بیان گردید

درصد بدست آمد. که از نظر آماری تفاوت معناداری بین دو گروه وجود ندارد (نمودار ۳).

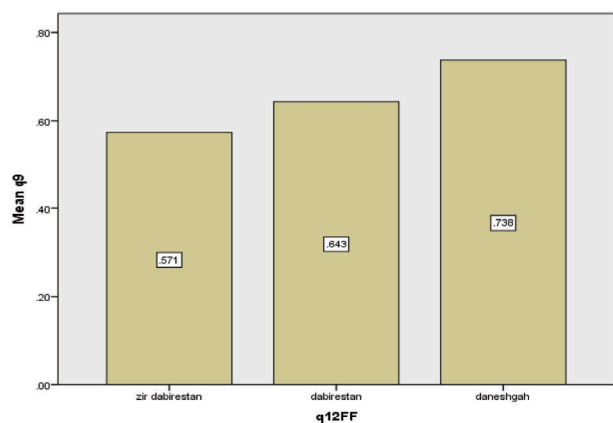
درصد موفقیت تحصیلی بر حسب میزان تحصیلات پدر برای سه گروه از دانشجویان با میزان تحصیلات پدر در سطح زیر دبیرستان،

نمودار ۲- درصد موفقیت تحصیلی بر حسب شغل پدر در بین دانشجویان دانشکده دندانپزشکی

نمودار ۳- درصد موفقیت تحصیلی بر حسب شغل مادر در بین دانشجویان دانشکده دندانپزشکی

نمودار ۴- درصد موفقیت تحصیلی میزان تحصیلات پدر در بین دانشجویان دانشکده دندانپزشکی

بود ولی این اثرات منفی در مورد اندازه خانوار باقی مانده بود که به نظر می‌رسد اثرات منفی اندازه خانوار بر روی پیشرفت تحصیلی به دلیل کاهش موقعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده باشد (۱۰). نتایج مطالعه حاضر نشان داد که با بهبود وضعیت شغلی و تحصیلی والدین می‌توان انتظار داشت تا شاهد موفقیت تحصیلی بیشتری در دانشجویان باشیم و این از طریق آگاهی بخشیدن به والدین و آگاه کردن آن‌ها از تأثیر این امر امکان‌پذیر می‌باشد.

تشکر و قدردانی

از زحمات و همکاری اساتید و دانشجویان دانشکده دندانپزشکی علوم پزشکی شهید صدوقی یزد مراتب تشکر و قدردانی خود را به عمل می‌آوریم.

که اختلاف معنی‌داری بین جنس، میزان تحصیلات پدر در بین دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق وجود دارد، در حالی که ارتباط معنی‌داری بین متغیرهای سن، شغل مادر در بین دو گروه دیده نشد. Cornilous و همکاران در پژوهشی در رابطه با تأثیر وضعیت اقتصادی بر روی پیشرفت تحصیلی دانشجویان بین وضعیت اقتصادی و موفقیت تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معنی‌داری را بیان کرده‌اند بدین صورت که دانشجویان با موقعیت اقتصادی خوب انگیزه تحصیلی بیشتری داشتند و پژوهشگران بیان کردند که این نتیجه حاکی از آن است که اطمینان داشتن از تأمین امکانات مادی در میزان انگیزه تحصیلی مؤثر است (۹).

و همکاران نیز بیان می‌کنند که در اغلب کشورها با بهبود زمینه‌های اقتصادی اجتماعی خانواده‌های تک‌والده یا طلاق گرفته اثرات منفی آن بر روی پیشرفت تحصیلی دانشجویان کاهش یافته

References

- 1- Roudbari M, Aslmarz B. Study of progress education and related factors in Zahedan University of Medical Sciences in Academic Year (2007-2008). Journal of Medical Education Development Center. 2011; 7 (2): 147-152.
- 2- Maleki H. The program curriculum. Mashhad. Payame-andisheh. 2000.
- 3- Unesco. Wastage in the word between 1970-1980. Paris. Unesco. 1984.
- 4- Habibzadeh Sh, Porfarzi F, Aminimaleki A. Rate and etiology reasons of educational failure among student of Ardabil University of medical science in 2006-2007. MSc thesis. Ardabil University of medical science. 2007.
- 5- Khazaei M, Rezaei M, Khazaei S. Survey of personal and educational characters in unsuccessful medical students in compare with success students. Koomesh, Journal of Semnan University of Medical Sciences. 2008; 9 (2): 87-92.
- 6- Dehbozorgi Gh R and Mooseli HA. A survey on dropout risk factors among medical students, Shiraz medical University, 1999. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2003; (2): 78-74.
- 7- Alikhani Sh, Markazi Moghadam N, Bromand S, and ZandBeglh M. Evaluation of influencing factors of educational decline of Nursing students of Army University of medical sciences between 2001-2002. Journal of Army University of Medical Sciences. 2006; 4: 819-824.
- 8- ChangizyAshtyani S, Shamsi M, Mohammadbeygi A. [Frequency of educational decline and some effective factors of student's opinion in Arak University of Medical Sciences, 2009]. Arak Medical University Journal (RahavardDanesh) 2010; 12 (Suppl.4): 24-33.
- 9- Cornilous ML. Influence economics on pupil performance educational research. J Educational Research 1978; 2 (1): 90-94.
- 10- Garin M. Family size, Family type and student achivment: croos national diference and the role of socioeconomic and school factors. Journal of Comparative Family study. 2006; 37 (1): 1-8.